

Sygn. akt I CSK 180/13

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Zawada

w sprawie z powództwa M. D.
przeciwko A. M.
o ochronę dóbr osobistych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 6 grudnia 2013 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 31 lipca 2012 r., sygn. akt VI ACa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 480 (czterysta
osiemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Według art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten pozostaje w zgodzie z zaleceniami Rady Europy zezwalającymi na wprowadzanie środków ograniczających dostęp do sądu najwyższego szczebla.

Skarga kasacyjna pozwanego zarzuca naruszenie w określony bliżej sposób: art. 228 § 1 i art. 231 k.p.c., art. 232 k.p.c. w związku z art. 6, 23, 24 § 1 i art. 43 k.c., art. 244 § 1 k.p.c. w związku z art. 190 ust. 1 Konstytucji, art. 244 § 1 k.p.c. w związku z art. 231 i art. 233 § 1 k.p.c., art. 252 k.p.c. w związku z art. 232 i 234 k.p.c. oraz art. 6 k.c., art. 234 w związku z art. 231 i 316 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c., art. 378 § 1 w związku z art. 386 § 6 k.p.c., art. 378 § 1 k.p.c., art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 379 pkt 1 k.p.c. i art. 417 k.c., art. 380 i 227 k.p.c. w związku z art. 162 k.p.c., art. 386 § 6 k.p.c., art. 480 § 1 k.p.c., art. 245 § 1 k.c. w związku z art. 54 ust. 1 Konstytucji oraz art. 10 Europejskiej konwencji praw człowieka, art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 i art. 417 § 1 k.c., art. 63 ust. 6a, art. 70a ust. 1 i art. 70b ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz.U. 2006.104.709) w związku z § 6 - § 11 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie trybu działania Komisji Weryfikacyjnej powołanej w związku z likwidacją Wojskowych Służb Informacyjnych (Dz.U. 2006.135.953), art. 54 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 7 Konstytucji oraz art. 23 k.c.

Pozwany uzasadnił wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania:

1) nieważnością postępowania, którą wiąże z koniecznością uwzględnienia jego działania w ramach wykonywania obowiązków na rzecz organów państwowych,

2) występowaniem w sprawie sześciu istotnych zagadnień prawnych:

a) czy uprawnione jest dzielenie wystąpień urzędników państwowych na część państwową i prywatną,

b) czy ustalenia Komisji Weryfikacyjnej i jej Przewodniczącego powinny być oceniane przez pryzmat istniejących procedur postępowania sądowego, czy też winno się względem nich stosować indywidualne reguły oceny,

c) czy w toku procesu wszczętego na podstawie art. 23 i 24 § 1 k.c. można weryfikować prawdziwość raportu z weryfikacji WSI, którego cały materiał źródłowy jest objęty klauzulą „ściśle tajne” oraz zakazem dowodowym wynikającym z art. 43 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego,

d) czy publiczne podtrzymanie przez pozwanego stanowiska procesowego w trakcie toczącego się postępowania w sprawie może stanowić samoistną przesłankę orzeczenia zakazu wypowiedziania się pozwanego o powodzie,

e) czy sąd orzekający jest zwolniony z obowiązku zaznajomienia się z notoriami (art. 228 k.p.c.) dotyczącymi rozstrzyganej kwestii,

f) czy ocena, czy doszło do naruszenia dóbr osobistych danej osoby może być prowadzona w całkowitym oderwaniu od powszechnie znanych negatywnych ocen działalności tej osoby,

3) potrzebą wykładni przepisów budzących w ocenie skarżącego poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów:

a) art. 417 § 1 k.c.,

b) art. 244 § 1 k.c.,

c) art. 162 k.c.

Tak umotywowany wniosek pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie.

1. W art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., uzależniającym przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania od nieważności postępowania, chodzi o nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji. Może ona być spowodowana jedną z przyczyn

określonych w art. 379 k.p.c., a pozwany, zarzucając nieważność postępowania, powołuje się na okoliczność, która niewątpliwie nie może być uznana za żadną z tych przyczyn.

2. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest objęcie podstawami kasacyjnymi (zarzutami skarżącego), doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy zagadnienie nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa, żadna zaś z kwestii wskazanych przez pozwanego nie jest zagadnieniem tego rodzaju.

Dwa pierwsze zagadnienia, wymienione w punktach „a” i „b”, nie są w ogóle powiązane z określonymi podstawami kasacyjnymi.

Kwestia wskazana w punkcie „c” nie może być uznana za zagadnienie prawne, które ma na względzie art. art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., dlatego że Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku nie weryfikował prawdziwości raportu komisji kierowanej przez pozwanego, a jedynie brał ten raport pod uwagę wraz z pozostałym materiałem dowodowym przy badaniu, czy naruszenie dóbr osobistych powoda przez pozwanego miało znamiona bezprawności.

Czwarta kwestia (punkt „d”) odrywa się od treści zakazu nałożonego na pozwanego. Zakazano mu bowiem nie dalszego wypowiadania się o powodzie, ale zaprzestania naruszania dóbr osobistych powoda przez odnoszące się do powoda wypowiedzi, wskazujące na jego współodpowiedzialność za nieprawidłowości o charakterze przestępczym w służbach wywiadowczych.

Piąta i szósta kwestia (punkty „e”, „f”) są w istocie jedynie pytaniami retorycznymi.

3. Nie zachodzi także, uzasadniająca przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, potrzeba wykładni wskazanych we wniosku przepisów.

Zapatrzywanie Sądu Apelacyjnego, że o odpowiedzialności na podstawie art. 417 § 1 k.c. decyduje nie kryterium podmiotowe, lecz kryterium funkcjonalne: wykonywanie władzy publicznej, pozostaje w zgodzie z powszechnie przyjmowanym poglądem. Nie ulega też wątpliwości, że odpowiedzialność opartą na podstawie art. 24 § 1 k.c. za naruszenie dóbr osobistych wypowiedziami

w środkach masowego przekazu może ponosić również osoba pełniąca funkcje organu władzy publicznej.

Wykładnia art. 244 § 1 k.p.c. „w zakresie dezawuowania” i „odebrania przymiotu dokumentu urzędowego” raportowi z weryfikacji WSI jest zbędna dlatego, że Sąd prawidłowo analizował ten raport jedynie jako materiał służący do oceny prawdziwości zarzutów stawianych przez pozwanego.

Potrzeba wykładni art. 162 k.p.c. w ramach postępowania kasacyjnego w niniejszej sprawie odpada ze względu na to, że pominięcie określonych dowodów, wskazanych przez pozwanego (opinia instytutu STRAFOR, opinia analityka CIA, opinia byłego pułkownika KGB) nastąpiło także z innych przyczyn niż prekluzja wynikająca z art. 162 k.p.c., a mianowicie ze względu na uznanie tych dowodów za nieistotne dla rozpoznania sprawy (s. 59 uzasadnienia zaskarżonego wyroku).

4. Z przedstawionych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zgodnie z art. 98 w związku z art. 108 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 6 pkt 3, § 11 ust. 1 pkt 2 i § 13 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013. 461).